

LUONTOSELVITYS KILTIN ALUEELLA HÄMEENLINNASSA

FM (biologi) Turkka Korvenpää
18.8.2024

Sisällys:

1. JOHDANTO	3
2. ALUEEN YLEISKUVAUS	3
3. KASVILLISUUS	4
3.1 Menetelmät	4
3.2 Kasvilajistosta.....	4
3.3 Mielenkiintoiset kasvistokohteet	8
4. LEPAKOT	12
4.1 Menetelmät	12
4.2 Tulokset ja johtopäätökset.....	12
5. MUU LAJISTO	13
6. JOHTOPÄÄTÖKSET	13
7. KIRJALLISUUS JA LÄHTEET	14
LIITE 1. Havaitut putkilokasvitaksonit	

Kannen kuva: Luonnonsuojelulailla rauhoitettu Keisarinmänty.

Pohjakartat ja ilmakuvat: © Maanmittauslaitos 08/2024

Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy
Hanhenkaari 10 as 16
21420 Lieto
Puh. 045-6793602
www.envibio.net

Hämeenlinnan kaupungin kaavoitus tilasi Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy:ltä luontoselvityksen nk. Kiltin alueelta (kartta 1). Luontoselvitys sisältää lepakkokartoituksen, kasvillisuusselvityksen keskittyen erityisesti piennar- ja niitylajistoon sekä luontodirektiivin IV-liitteen lajeille sopivien elinympäristöjen kartoituksen. Selvityksen taustaksi tehtiin aineistopyyntö Suomen Lajitietokeskukselle. Työn suoritti FM (biologi) Turkka Korvenpää, ja työhön liittyvät maastotyöt tehtiin touko-elokuussa 2024.

Selvitysalue sijaitsee Hämeenlinnan kaupunkikeskustan länsiosassa Mäkelän alueella. Se koostuu kahdesta osasta, joiden välissä on Kiltin talo pihapiireineen. Selvitysalueen kokonaispinta-ala on vajaa 9 ha. Alue koostuu viljellyistä pelloista pientareineen. Lisäksi siihen sisältyy kuivaa hiekkatien piennarta sekä hylätty suuli viereisine pensaikkoineen.

3. KASVILLISUUS

3.1 Menetelmät

Alueelle tehtiin maastokäynnit 26.5.2024, 8.7.2024 ja 17.8.2024. Ensimmäisellä käyntikerralla keskityttiin erityisesti kevätkukkijoihin. Pääosa työstä suoritettiin heinäkuun maastopäivänä. Lisäksi elokuussa tehtiin vielä lyhyt tarkastuskäynti selvitysalueen luoteisreunan hiekkatien varrelle.

Selvitysalueen pientareet käytiin kattavasti läpi touko- ja heinäkuussa kirjaten maastolomakkeelle kaikki havaitut putkilokasvilajit. Uhanalaisten, silmälläpidettävien tai muuten huomionarvoisten lajien kaikkien kasvustojen koordinaatit mitattiin GPS-laitteella sekä laadittiin lyhyt kuvaus esiintymistä. Nämä kuvaukset sisältävät lähinnä tietoja kasvuston koosta ja fertiilien versojen määrästä. Lisäksi rajattiin kartalle kasvistoltaan arvokkaat pientareet. Myös niistä laadittiin omat kuvauksensa, jotka keskittyvät kasvillisuuden valtalajeihin, huomionarvoisiin lajeihin ja kasvillisuuden edustavuuteen sekä luontotyyppiin. Arvokkaista pientareista ja huomionarvoisista lajeista otettiin valokuvia, mutta kasvinäytteitä ei tallennettu. Havainnot huomionarvoisista lajeista on tallennettu Laji.fi-tietokantaan.

3.2 Kasvilajistosta

Työssä löydettiin yhteensä 139 putkilokasvitaksonia (liite 1). Joitakin peltorikkaruohoja jäi varmasti löytymättä, sillä viljellyillä pelloilla ei kuljettu tallaamisen välttämiseksi. Uhanalaisia lajeja havaittiin kaksi ja silmälläpidettäviä lajeja kolme.

Alueen luoteisreunan hiekkatiellä armeijan varikon vieressä kasvaa runsaasti vaarantunutta ketoraunikkia (*Psammophiliella muralis*, kuva 1). Vanhasta suulista itään alkavalla tieosuudella havaittiin nyt ehkä parisen sataa yksilöä. Ketoraunikkia kasvaa miltei kasvittomalla soratiellä aina tien päähän (vankilalle) asti (kartta 2). Sen sijaan suulin ja Kiltintien välisellä tieosuudella sitä ei tavattu. Vuonna 2003 (Suomen Lajitietokeskus 2024) ketoraunikkia kerrotaan kasvaneen noin 15 metrin matkalla kymmeniä yksilöitä, joten tähän verrattuna esiintymä vaikuttaisi laajentuneen. Hiekkatien pientareella tien ja armeijan varikon aidan välissä on pieni kasvusto vaarantunutta etelänhoikkaängelmää (*Thalictrum simplex* ssp. *simplex*, kuva 2). Sitä kasvaa tiheänä muutaman neliömetrin laajuisena kasvustona, josta osa oli heinäkuussa jäänyt pientareelle kasatun risukan alle. Elokuuhun mennessä kasa oli onneksi kuljetettu pois. Samalla kuivalla pientareella tavataan myös

silmälläpidettävää ja alueellisesti uhanalaista harjuajuruohoa (*Thymus serpyllum* ssp. *serpyllum*) muutamana pienenä laikkuna sekä silmälläpidettävää ketoneilikkaa (*Dianthus deltoides*) useana suppeana kasvustona. Ketoneilikkaa kasvaa lisäksi selvitysalueen itäreunalla pyörätien laidassa. Silmälläpidettävää ja alueellisesti uhanalaista pohjanmasmalaa (*Anthyllis vulneraria* ssp. *lapponica*) esiintyy Kiltintien varren pyörätien laidassa muutama pieni laikku. Kaikki keltakukkaiset matarat osoittautuivat lähemmässä tarkastelussa kelta- (*Galium verum*) ja paimenmataran (*G. album*) risteymiksi eli piennarmataroiksi (*G. x pomeranicum*), mikä ei ole lainkaan yllättävää, sillä selvitysalueella kasvaa sekä selvää paimenmataraa että selvää vaaleankeltakukkaista piennarmataraa. Samassa kasvustossakin kukkien väri vaihtelee puhtaan valkoisesta vaaleankeltaisen (selvä risteymä) kautta kirkkaamman keltaiseen (kuva 3).

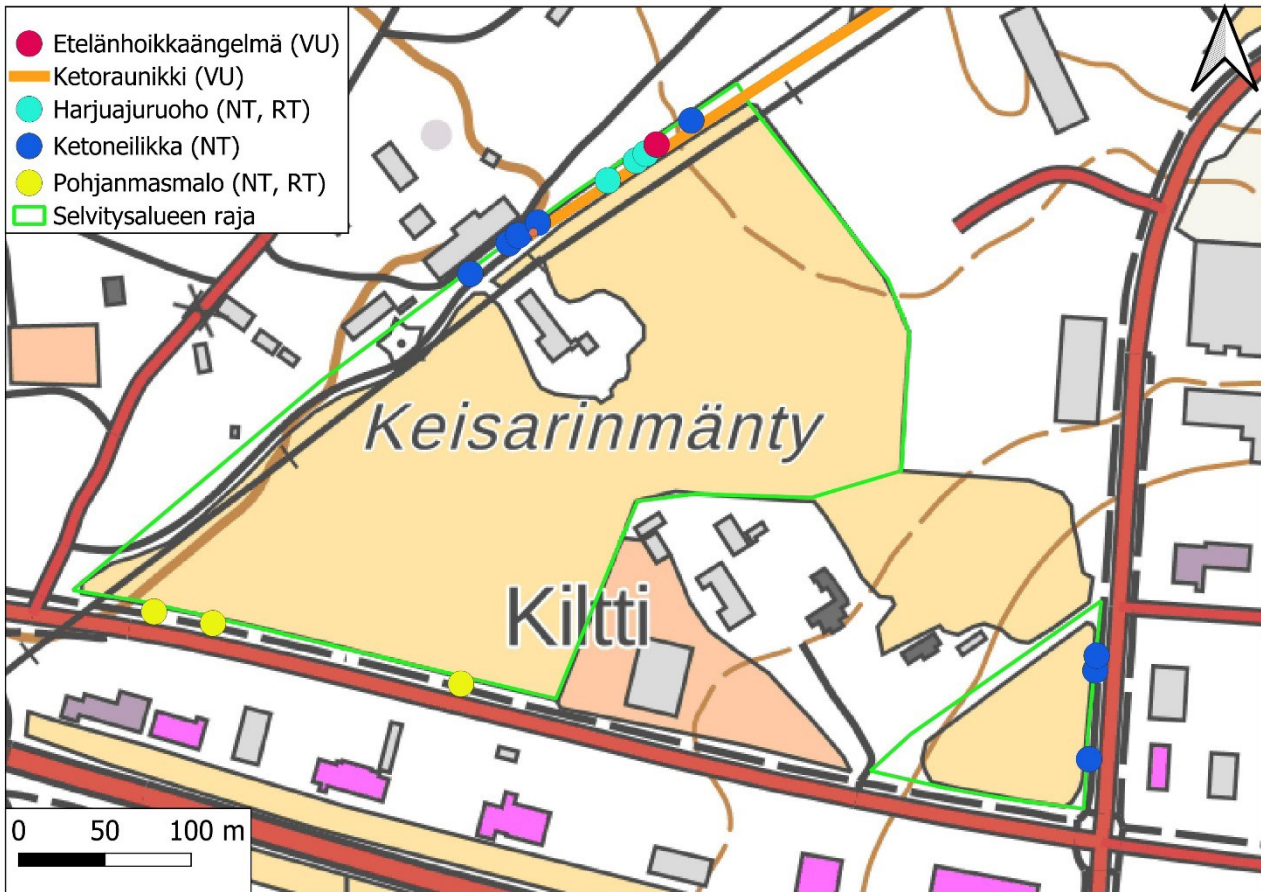
Kuva 1. Vaarantunut ketoraunikki on runsas armeijan varikon viereisellä hiekkatiellä.

Kuva 2. Etelähoikka-angelmä.

Kuva 3. Mataroiden värivaihtelua armeijan varikon viereisen hiekkatien ketopientareella.

Kartta 2. Uhanalaisten ja silmälläpidettävien putkilokasvien esiintymät. VU=vaarantunut, NT=silmälläpidettävä, RT=alueellisesti uhanalainen

Kaikki edellä mainitut kasvit on ketoraunikkia lukuun ottamatta määritelty huomionarvoisiksi perinnebiotooppilajeiksi (Kemppainen 2017). Muita selvitysalueelta löytyneitä huomionarvoisia perinnebiotooppikasveja ovat peurankello (*Campanula glomerata*), ketokaunokki (*Centaurea scabiosa*), humalanvieras (*Cuscuta europaea ssp. europaea*), harjukeltamaite (*Lotus corniculatus var. arenosus*), keväthanhikki (*Potentilla crantzii*), aholeinikki (*Ranunculus polyanthemos*) ja tummatulikukka (*Verbascum nigrum*). Peurankelloa kasvaa runsaasti selvitysalueen luoteisreunalla hiekkatien pientareilla, joilla tavataan myös aholeinikkiä ja keväthanhikkia. Ketokaunokkia ja humalanvierasta esiintyy vanhan suulin ympäristössä kahdessa eri paikassa (kartta 3). Kaiken kaikkiaan kumpaakin on melko runsaasti. Harjukeltamaitetta kasvaa monin paikoin sekä Kiltintien varren pyörätien pientareella että selvitysalueen luoteisreunan hiekkatien pientareilla. Tummatulikukka keskittyy selvitysalueen itäosaan.

Haitallisia vieraslajeja ei ole kovin runsaasti. Suulin seinustalta löytyi yksi kurttureusupensas (*Rosa rugosa*) ja suulin ympäristössä kasvaa terttuseljaa. Selvitysalueen itäosassa on pieni valkokarhunköynnöskasvusto (*Convolvulus sepium* -ryhmä). Komealupiinia (*Lupinus*

polyphyllos) esiintyy siellä täällä, mutta ei erityisen runsaasti. Kiltintien vierestä pellonpientareelta löytyi yksi vielä hyvin pieni kanadanpiiskuesiintymä (*Solidago canadensis*).

Kartta 3. Eräiden huomionarvoisten putkilokasvien kasvupaikkoja.

3.3 Mielenkiintoiset kasvistokohteet

Selvitysalueen arvokkain kasvistokohde on luoteisreunan hiekkatien ketopiennar (kuva 4) armeijan varikon ja soratien välissä (merkitty karttoihin 4-5 numerolla 1). Paikoin ketokasvillisuutta esiintyy myös tien ja pellon välisellä pientareella. Matalakasvuinen keto alkaa Keisarinmännyn ympäriltä ja jatkuu aina selvitysalueen pohjoisrajalle. Kedolla kasvavat runsaina kissankello (*Campanula rotundifolia*), piennarmatara, ahopukinjuuri (*Pimpinella saxifraga*), pietaryrtti (*Tanacetum vulgare*) ja särmäkuisma (*Hypericum maculatum*). Muuhun kasvistoon kuuluvat esim. ketoruusuruoho (*Knautia arvensis*), peurankello, aholeinikki, ahopäivänkakkara (*Leucanthemum vulgare*), karvaskallioinen (*Erigeron acris*), ahomatara (*Galium boreale*), huopavoikeltano (*Pilosella officinarum*), viherjäsenruoho (*Scleranthus annuus*), mäkitervakko (*Viscaria vulgaris*), hopeahanhikki (*Potentilla argentea* -ryhmä), niukka nurmikaunokki (*Centaurea phrygia*), silmälläpidettävät

ketoneilikka ja harjuajuruoho sekä vaarantunut etelänhoikkaängelmä. Kyseessä on paikoittaisesta rehevöitymisestä huolimatta edustava karu pienruohoketo (arvoluokka 3, Mäkelä & Salo 2024), joka on äärimmäisen uhanalainen luontotyyppi. Kedonviereisellä soratiellä tavataan lisäksi vaarantunutta ketoraunikkia.

Kuva 4. Selvitysalueen luoteisreunan hiekkatien ketopiennar.

Matalaa niittykasvillisuutta esiintyy myös hiekkatieltä vanhalle suulille johtavalla entisellä tieuralla (merkitty karttoihin 4-5 numerolla 2, arvoluokka 4, kuva 5), jossa kasvaa runsaan piennarmataran ohella mm. ahopukinjuurta, peurankelloa, hopeahanhikkia, ahomansikkaa (*Fragaria vesca*), nurmirölliä (*Agrostis capillaris*), ketoruusuruohoa, karvaskallioista ja niukasti ketokaunokkia. Myös Kiltin suunnasta suulille johtavalla tieuralla on pellonreunassa säilynyt vajaan aarin laajuinen matalakasvuisempi niittylaikku (merkitty karttoihin 4-5 numerolla 3, arvoluokka 4, kuva 6), jolla kasvaa runsaasti ketokaunokkia seuranaan mm. ahopukinjuurta, hopeahanhikkia ja piennarmataraa.

Kuva 5. Matalaa kasvillisuutta suulille johtavalla tieuralla.

Kuva 6. Vanhalle suulille Kiltin talon suunnasta johtanut entinen tieura.

Kartta 4. Mielenkiintoiset kasvistokohteet maastokartalla.

Kartta 5. Mielenkiintoiset kasvistokohteet ilmakuvalla.

4. LEPAKOT

4.1 Menetelmät

Kaikki Suomessa esiintyvät lepakkolajit sisältyvät EU:n luontodirektiivin IV-liitteeseen, joten niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on kielletty.

Lepakkoja havainnointiin detektorilla (Echo Meter Touch 2 Pro) kolmena yönä (taulukko 1). Sää oli kaikkina öinä lämmin, heikkotuulinen ja selkeä eli olosuhteet olivat työhön hyvin sopivat. Ensimmäisellä ja toisella kartoituskerralla havainnointi aloitettiin vanhalta suulilta (kuva 7) hieman ennen auringonlaskua tarkkaillen suulista mahdollisesti lennolle lähteviä lepakoita. Tätä jatkettiin, kunnes auringonlaskusta oli kulunut puoli tuntia. Sen jälkeen tehtiin kierros alueen muissa osissa. Ensimmäisellä kartoituskerralla koko selvitysalue käveltiin reunoja pitkin ympäri. Kolmannella kartoituskerralla keskityttiin hiekkatien varteen selvitysalueen luoteisreunalla sekä Kiltin itäpuoliseen osa-alueeseen. Näin tehtiin myös toisella kartoituskerralla, johon ei sisältynyt suulin tarkkailua auringonlaskun aikaan.

Detektorilla suoritetun kartoituksen lisäksi selvitettiin lepakkojen esiintymistä sisällä suulissa kahtena päivänä eli 8.7.2024 ja 17.8.2024. Lepakoita ja niiden papanoita etsittiin huolellisesti taskulampun avulla kaikista suulin osista. Kaikkialle suulin sisälle päästiin, joten koko suuli tuli kattavasti tarkastetuksi. Erityisesti tarkastettiin seinien ja tukiparrujen välejä ja rakoja sekä suulissa olevan tavaran muodostamia potentiaalisia päiväpiiloja.

Taulukko 1. Detektorihavainnointiajat ja vallinnut säätila.

Päivä	Havainnointiaika	Sää
2.7.2024	23.00-23.48	Lämpötila +17 °C → +16 °C, 2 m/s – 3 m/s, pilvisyys 0/8
27.7.2024	0.47-1.05	Lämpötila +17 °C, 0 m/s – 1 m/s, pilvisyys 0/8
17.8.2024	21.00-21.52	Lämpötila +18 °C → +15 °C, 2 m/s, pilvisyys 0/8

4.2 Tulokset ja johtopäätökset

Työssä ei havaittu lainkaan lepakoita. Lepakot karttavat laajoja avoimia alueita. joten pääosa selvitysalueesta soveltuukin niille melko huonosti. Lähinnä lepakoita voisi tavata selvitysalueen luoteisreunalla armeijan metsäisen varikkoalueen vieressä, jossa niitä varmaankin ajoittain lentääkin. Vanha suuli vaikuttaa sinänsä tarjoavan sopivia päiväpiiloja, mutta ainakaan kesällä 2024 lepakot eivät ole suulia käyttäneet. Yhteenvedona voidaan todeta, ettei lepakoiden suhteen ole tarpeen esittää maankäyttösuosituksia.

Kuva 7. Vanha suuli.

5. MUU LAJISTO

Selvitysalueella ei ole viitasammakon kutupaikoiksi sopivia pienvesiä, EU:n luontodirektiivin IV-liitteen sudenkorennoille sopivia elinympäristöjä, eikä liito-oravalle sopivia metsiä. Alueelta ei ole havaintoja muistakaan EU:n luontodirektiivin II- ja IV-liitteiden lajeista tai muista kuin jo aiemmin tässä raportissa mainituista uhanalaisista lajeista.

6. JOHTOPÄÄTÖKSET

Armeijan varikon viereisen hiekkatien ketopiennar (merkitty karttoihin 4-5 numerolla 1) tulisi säilyttää ennallaan ja sitä olisi hyvä alkaa hoitaa niittämällä kerran kesässä elokuussa. Vanhalta suulilta itään johtava tieosuus tulisi myös säilyttää nykyisellään, koska sillä kasvaa uhanalaista ketoraunikkia. Tien päällystäminen hävittäisi ketoraunikkikasvuston, sillä viereisen ketopientareen kasvillisuus on sille liian sulkeutunutta. Toisaalta tien

umpeenkasvu ja heinittyminen tulisi yrittää estää. Vanhan suulin viereiset kaksi pientä matalamman niittykasvillisuuden laikkua (merkitty karttoihin 4-5 numeroilla 2 ja 3) eivät ole niin merkittäviä, että niitä tarvitsisi maankäytössä varsinaisesti huomioida. Lepakoiden osalta ei esitetä maankäyttösuosituksia.

7. KIRJALLISUUS JA LÄHTEET

- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.
- Kemppainen, R. 2017. Perinnemaisemien inventointiohje. Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Raportteja 25/2017. 90 s.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.
- Mäkelä, K. & Salo, P. 2024. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. 2. korjattu painos. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023. 374 s.
- Pääkkönen, P. & Alanen, A. 2000. Luonnonsuojelulain luontotyyppien inventointiohje. Suomen ympäristökeskuksen monisteita 188. Suomen ympäristökeskus. 128 s.
- Suomen Lajitietokeskus 2024. <http://tun.fi/HR.169>, <http://tun.fi/HR.200>, <http://tun.fi/HR.427>, <http://tun.fi/HR.447>, <http://tun.fi/HR.3211>, <http://tun.fi/HR.3553>, <http://tun.fi/HR.3931> (haettu 12.8.2024).
- Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus (2021). Suomen lajien alueellinen uhanalaisuusarviointi 2020. <https://www.ymparisto.fi/punainenlista>

LIITE 1. Havaitut putkilokasvitaksonit.

<i>Acer platanoides</i>	metsävaahtera	
<i>Achillea millefolium</i>	siankärsämö	
<i>Achillea ptarmica</i>	ojakärsämö	
<i>Aegopodium podagraria</i>	vuohenputki	
<i>Agrostis capillaris</i>	nurmirölli	
<i>Alchemilla sp.</i>	poimulehti	
<i>Alopecurus pratensis</i>	nurmipuntarpää	
<i>Angelica sylvestris</i>	karhunputki	
<i>Anthriscus sylvestris</i>	koiranputki	
<i>Anthyllis vulneraria ssp. lapponica</i>	pohjanmasmalo	NT
<i>Arctium tomentosum</i>	seittitakiainen	
<i>Artemisia vulgaris</i>	pujo	
<i>Athyrium filix-femina</i>	soreahiirenporras	
<i>Avena fatua</i>	hukkakaura	
<i>Avenella flexuosa</i>	metsälauha	
<i>Barbarea vulgaris</i>	peltokanankaali	
<i>Betula pendula</i>	rauduskoivu	
<i>Bunias orientalis</i>	idänukonpalko	
<i>Calamagrostis epigejos</i>	hietakastikka	
<i>Campanula glomerata</i>	peurankello	
<i>Campanula patula</i>	harakankello	
<i>Campanula rapunculoides</i>	vuohenkello	
<i>Campanula rotundifolia</i>	kissankello	
<i>Capsella bursa-pastoris</i>	lutukka	
<i>Carduus crispus</i>	kyläkarhiainen	
<i>Centaurea phrygia</i>	nurmikaunokki	
<i>Centaurea scabiosa</i>	ketokaunokki	
<i>Cerastium fontanum</i>	nurmihärkki	
<i>Chamaenerion angustifolium</i>	maitohorsma	
<i>Chenopodium album</i>	jauhosavikka	
<i>Cirsium arvense</i>	pelto-ohdake	

<i>Cirsium heterophyllum</i>	huopaohdake	
<i>Cirsium vulgare</i>	piikkiohdake	
<i>Convallaria majalis</i>	kielo	
<i>Convolvulus sepium</i> -ryhmä	valkokarhunköynnös -ryhmä	
<i>Cuscuta europaea</i> ssp. <i>europaea</i>	humalanvieras	
<i>Dactylis glomerata</i>	koiranheinä	
<i>Deschampsia cespitosa</i>	nurmilauha	
<i>Dianthus deltoides</i>	ketoneilikka	NT
<i>Dryopteris carthusiana</i>	metsäalvejuuri	
<i>Elytrigia repens</i>	juolavehnä	
<i>Epilobium adenocaulon</i>	rusoamerikanhorsma	
<i>Epilobium montanum</i>	letohorsma	
<i>Equisetum arvense</i>	peltokorte	
<i>Erigeron acris</i>	karvaskallioinen	
<i>Erigeron canadensis</i>	kanadankoiransilmä	
<i>Fallopia convolvulus</i>	kiertotatar	
<i>Festuca rubra</i>	punanata	
<i>Filipendula ulmaria</i>	mesiangervo	
<i>Fragaria vesca</i>	ahomansikka	
<i>Frangula alnus</i>	korpipaatsama	
<i>Fumaria officinalis</i>	peltoemäkki	
<i>Galeopsis speciosa</i>	kirjopillike	
<i>Galium album</i>	paimenmatara	
<i>Galium boreale</i>	ahomatara	
<i>Galium x pomeranicum</i>	piennarmatara	
<i>Galium spurium</i>	peltomatara	
<i>Glechoma hederacea</i>	maahumala	
<i>Gnaphalium uliginosum</i>	savijäkkärä	
<i>Gymnocarpium dryopteris</i>	metsäimarre	
<i>Hieracium</i> sp.	keltano	
<i>Hieracium umbellatum</i>	sarjakeltano	
<i>Hypericum maculatum</i>	särmäkuisma	
<i>Knautia arvensis</i>	ketoruusuruoho	

<i>Lapsana communis</i>	linnunkaali	
<i>Lathyrus pratensis</i>	niittynätkelmä	
<i>Leucanthemum vulgare</i>	ahopäivänkakkara	
<i>Linaria vulgaris</i>	keltakannusruoho	
<i>Lolium pratense</i>	nurmiraheinä (nurminata)	
<i>Lonicera xylosteum</i>	lehtokuusama	
<i>Lotus corniculatus var. arenosus</i>	harjukeltamaite	
<i>Lupinus polyphyllus</i>	komealupiini	
<i>Maianthemum bifolium</i>	oravanmarja	
<i>Matricaria discoidea</i>	pihasaunio	
<i>Myosotis arvensis</i>	peltolemmikki	
<i>Noccaea brachypetala</i>	toukotaskuruoho	
<i>Phleum pratense</i>	nurmitähkiö	
<i>Picea abies</i>	metsäkuusi	
<i>Pilosella officinarum</i>	huopavoikeltano	
<i>Pimpinella saxifraga</i>	ahopukinjuuri	
<i>Pinus sylvestris</i>	metsämänty	
<i>Plantago major</i>	piharatamo	
<i>Poa annua</i>	kylänurmikka	
<i>Poa nemoralis</i>	lehtonurmikka	
<i>Poa pratensis</i> -ryhmä	niittynurmikka -ryhmä	
<i>Polygonum aviculare</i> -ryhmä	pihatatar -ryhmä	
<i>Populus tremula</i>	metsähaapa	
<i>Potentilla argentea</i> -ryhmä	hopeahanhikki -ryhmä	
<i>Potentilla crantzii</i>	keväthanhikki	
<i>Prunus padus</i>	lehtotuomi	
<i>Psammophiliella muralis</i>	ketoraunikki	VU
<i>Ranunculus acris</i>	niittyleinikki	
<i>Ranunculus auricomus</i> -ryhmä	kevätleinikki -ryhmä	
<i>Ranunculus polyanthemos</i>	aholeinikki	
<i>Ranunculus repens</i>	rönsyleinikki	
<i>Ribes alpinum</i>	taikinamarja	
<i>Ribes rubrum</i> -ryhmä	punaherukka -ryhmä	

<i>Rosa rugosa</i>	kurturuusu	
<i>Rubus saxatilis</i>	lillukka	
<i>Rumex acetosa</i>	niittysuolaheinä	
<i>Rumex acetosella</i>	ahosuolaheinä	
<i>Rumex longifolius</i>	hevonhierakka	
<i>Sagina procumbens</i>	rentohaarikko	
<i>Salix aurita</i>	virpaju	
<i>Salix caprea</i>	raita	
<i>Salix phylicifolia</i>	kiiltoju	
<i>Sambucus racemosa</i>	tertuselja	
<i>Scleranthus annuus</i>	viherjäsenruoho	
<i>Scorzoneroidea autumnalis</i>	syysmaitainen	
<i>Scrophularia nodosa</i>	syyläjuuri	
<i>Senecio viscosus</i>	tahmavillakko	
<i>Solidago canadensis</i>	kanadanpiisku	
<i>Solidago virgaurea</i>	kultapiisku	
<i>Sonchus arvensis</i>	peltovalvatti	
<i>Sonchus asper</i>	otavalvatti	
<i>Sorbus aucuparia</i>	pihlaja	
<i>Spergula arvensis</i>	peltohatikka	
<i>Stachys palustris</i>	peltopähkämö	
<i>Stellaria graminea</i>	heinätähtimö	
<i>Stellaria media</i>	pihatahtimö	
<i>Tanacetum vulgare</i>	pietaryrtti	
<i>Taraxacum sp.</i>	voikukka	
<i>Thalictrum simplex ssp. simplex</i>	etelänhoikkaängelmä	VU
<i>Thymus serpyllum ssp. serpyllum</i>	harjuajuruoho	NT
<i>Tragopogon pratensis</i>	piennarpukinparta	
<i>Trifolium hybridum</i>	alsikeapila	
<i>Trifolium medium</i>	metsäapila	
<i>Trifolium pratense</i>	puna-apila	
<i>Trifolium repens</i>	valkoapila	
<i>Tripleurospermum inodorum</i>	peltosaunio	

<i>Tussilago farfara</i>	leskenlehti
<i>Urtica dioica</i>	isonokkonen
<i>Verbascum nigrum</i>	tummatulikukka
<i>Veronica arvensis</i>	ketotädyke
<i>Veronica chamaedrys</i>	nurmitädyke
<i>Vicia cracca</i>	hiirenvirna
<i>Vicia sepium</i>	aitovirna
<i>Viola arvensis</i>	pelto-orvokki
<i>Viscaria vulgaris</i>	mäkitervakko